

СВІТОВИЙ ДОСВІД ЗАЛУЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙ ДЛЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ БУДІВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ

В умовах глобалізації та економічної невизначеності особливої актуальності набуває аналіз зарубіжного досвіду щодо розвитку інвестиційного потенціалу різних країн. Успішний досвід розвинених держав, а також постсоціалістичних країн, де ринкові та економічні процеси зазнали значного розвитку, що може слугувати важливим орієнтиром для стимулювання інвестиційної діяльності в Україні.

У статті розглянуто світовий досвід залучення інвестицій для забезпечення інноваційного розвитку будівельних підприємств. Обґрунтовано, що сучасна світова тенденція розвитку будівництва супроводжується технологічними інноваціями стосовно активного впливу на соціально-економічне середовище, що характеризується перевагами інноваційних факторів та умов, які впливають на економічне становлення будівельного сектора, адаптації успішних інструментів стимулювання інвестицій до умов України. Визначено напрями державної політики, які можуть сприяти активізації інвестиційного потенціалу, включаючи удосконалення податкового регулювання, створення сприятливого бізнес-клімату та підтримку інноваційної діяльності.

Проведено аналіз моделей інвестиційного забезпечення, їх ключових особливостей, ефективності і динаміки залучення прямих іноземних інвестицій в Україні та вивченню світового досвіду у сфері стимулювання інвестиційної активності підприємств. Запропоновано на основі цього досвіду рекомендації щодо адаптації передових практик до вітчизняних умов, з урахуванням специфіки економіки України та стану будівельної галузі та визначено ключові напрями, які сприяють активізації інвестицій у розвинених країнах, серед яких:

- Податкове та амортизаційне стимулювання, що забезпечує фінансові переваги для інвесторів;*
- Державна підтримка, яка включає субсидії, гранти та інші механізми сприяння;*
- Інноваційний розвиток, орієнтований на впровадження сучасних технологій та підвищення конкурентоспроможності.*

Результати дослідження підкреслюють важливість комплексного підходу до стимулювання інвестицій в Україні, з урахуванням специфіки вітчизняної економіки та успішного досвіду інших країн. Це сприятиме забезпеченню сталого економічного розвитку та підвищенню

конкурентоспроможності країни на міжнародній арені, після закінчення агресії з боку росії.

Ключові слова: *світовий досвід, інвестиційна діяльність у будівництві, краудфандинг венчурне та грантове фінансування, публічно-приватне партнерство.*

Постановка проблеми: Реалізація стратегічних завдань економічного управління, таких як нарощення та структурна модернізація виробничих потужностей, оновлення та розширення асортименту конкурентної продукції, прискорення науково-технічного прогресу, підвищення добробуту населення й забезпечення сталого соціально-економічного розвитку, вимагає значних інвестиційних ресурсів. Це також потребує оптимізації напрямків їх раціонального та актуального вкладення, а також підвищення ефективності їх використання, що стане ключовим фактором для досягнення стабільного зростання економіки.

Сталий економічний розвиток сучасних держав значною мірою залежить від рівня інвестиційної активності, адже залучення інвестицій є стратегічною метою будь-якої країни. Без ефективної та цілеспрямованої державної інвестиційної політики забезпечити стійке зростання національної економіки практично неможливо.

Інвестиції варто розглядати як ключовий фактор збільшення надходжень до бюджетних і позабюджетних фондів, а також зміцнення фінансової системи. Однак розвиток інвестиційного процесу і реалізація державних програм економічних реформ значною мірою стримуються такими проблемами, як обмеженість внутрішніх фінансових ресурсів підприємств і держави, а також недостатня привабливість економіки країни для іноземних інвесторів, особливо в сучасних реаліях воєнного стану.

У розвинених країнах держава виконує ключову функцію у стимулюванні інвестиційної діяльності, створюючи сприятливі економічні, фінансові, організаційні та нормативно-правові умови. Цей досвід демонструє, що комплексний підхід до розвитку інвестиційного середовища є потужним інструментом для залучення капіталу.

Вивчення та адаптація найкращих практик зарубіжного досвіду можуть стати джерелом інноваційних змін в інвестиційній політиці України, відкриваючи нові можливості для економічного зростання та підвищення конкурентоспроможності країни на міжнародній арені.

Аналіз досліджень і публікацій. Дослідженням світового досвіду стимулювання та регулювання інвестиційної діяльності та окремих її аспектів присвячена значна кількість наукових праць таких науковців як: Адаменко О.А. [1], Ватченко О.Б., Ватченко Б.С., Черевко О.Л. [2], Гибало А.Г. [3], Купріна В.В., Кучер П.С. [4], Манн Р.В., Махно С.В. [5], Пугач М.А. [6], Шкарлет С.М., Ільчук В.П. [7], Федоренко В.Г. [8], Ушеренко С.В. [9], Уткіна Ю.М., Остапюк Б.Я. [10], Бурмака М.М.,

Бурмака Т.М. [11], Семенова В.Г. [12], Федорак В.І., Олійник М.Й. [13] та ін.

Метою дослідження є вивчення та систематизація світового досвіду залучення інвестицій для інноваційного розвитку будівельних підприємств, а також розробка рекомендацій щодо його адаптації до умов України.

Виклад основний матеріалу. Аналізуючи підходи, представлені в науковій економічній літературі, до визначення поняття «інноваційно-інвестиційний потенціал підприємства», можна виділити два підходи: широке та конкретизоване трактування. Ми підтримуємо позицію дослідників, які розглядають цей потенціал у широкому сенсі як «сукупність взаємопов'язаних елементів, що визначають здатність підприємства реалізовувати інноваційну та інвестиційну діяльність» для досягнення стратегічних цілей і забезпечення його функціонування та розвитку.

Реалізація інноваційно-інвестиційного потенціалу підприємства включає забезпечення високої продуктивності виробництва, стійкої фінансової рентабельності, зміцнення конкурентних позицій на ринку та випуск продукції, яка відповідає вимогам споживачів і ефективно задовольняє суспільні потреби.

Реалізація потенціалу підприємства передбачає комплексний підхід, що охоплює оптимізацію як внутрішніх, так і зовнішніх аспектів його діяльності.

Внутрішній аспект включає ефективне управління ресурсами та удосконалення внутрішнього середовища підприємства:

1. Ресурсне управління та оптимізація бізнес-процесів: ефективне використання фінансових, матеріальних та інших ресурсів, удосконалення основних, забезпечувальних, виробничих, організаційних і адміністративних процесів.

2. Розвиток і управління персоналом: якісний підбір кадрів, навчання, мотивація, професійний розвиток, а також забезпечення внутрішньої мобільності співробітників.

3. Формування позитивного організаційного клімату: розвиток ефективних комунікацій між підрозділами, створення умов для «командної творчої взаємодії» персоналу, що сприяє підвищенню продуктивності.

4. Технологічна модернізація: впровадження сучасних технологій та інноваційних підходів у виробничі процеси, що підвищують їхню ефективність і конкурентоспроможність [1-4].

Цей підхід дозволяє підприємству не лише повною мірою реалізувати свій потенціал, але й адаптуватися до змін ринкового середовища та забезпечувати стійке зростання.

Зовнішній аспект реалізації потенціалу підприємства базується на активному використанні можливостей зовнішнього середовища та врахуванні таких ключових факторів:

1. Розширення клієнтської та партнерської бази: налагодження нових ділових зв'язків, залучення нових клієнтів і партнерів, а також зміцнення їхньої лояльності.

2. Диверсифікація діяльності: освоєння нових напрямків, зокрема інноваційної та інвестиційної діяльності, що забезпечує стійкість бізнесу до змін ринкових умов.

3. Освоєння нових ринків: активний пошук і завоювання нових сегментів ринку, вихід у нові сфери діяльності, розширення географії присутності бізнесу.

Ці заходи сприяють посиленню конкурентних позицій підприємства, його адаптації до зовнішніх викликів і забезпечують довгостроковий розвиток.

Визначені напрями реалізації інноваційно-інвестиційного потенціалу підприємства передбачають трансформацію існуючого стану в бажаний за рахунок змін у одному або кількох із п'яти ключових елементів, широко представлених у науковій літературі та управлінській практиці як "базисні (еталонні)" стратегії розвитку підприємств. До таких елементів належать: продукт, технології, позиція підприємства в галузі, ринок або сама галузь [5-7].

У зв'язку з цим, при аналізі світових тенденцій і національних особливостей реалізації інноваційно-інвестиційного потенціалу підприємств, слід зосередити увагу на:

- новітніх видах продукції та передових технологіях її виробництва;
- освоєнні нових ринків збуту;
- перспективних і високоприбуткових галузях економіки.

Для стимулювання економічного розвитку та залучення інвестицій важливо забезпечити ефективну інвестиційну політику. У зв'язку з цим виникає необхідність у розробці державної стратегії в сфері інвестицій. Щоб полегшити цей процес, доцільно врахувати світовий досвід провідних країн. У держав, які успішно реалізували ефективну інвестиційну політику, можна запозичити напрацювання щодо використання дієвих інструментів, визначення пріоритетних кроків та послідовності впровадження результативної політики в цій сфері.

На прикладі світового досвіду впровадження різних моделей інвестиційного забезпечення можна проілюструвати формування інвестиційної політики здійснення модернізації економіки, а також виявлення інструментів для її реалізації.

1. Венчурне фінансування. У розвинутих країнах, таких як США та Великобританія, венчурні фонди активно підтримують інноваційні будівельні стартапи, а особливість цього підходу – це високий ризик, що компенсується потенційно високою прибутковістю [12].

2. Публічно-приватне партнерство. Європейські країни, зокрема Німеччина та Франція, успішно застосовують ППР для фінансування

інновацій у будівництві, тому що ця модель дає змогу поєднувати державні та приватні ресурси для досягнення значних результатів [12].

3. Краудфандинг (від англ. crowdfunding) – це спосіб залучення коштів на розвиток конкретного проєкту шляхом добровільних внесків від небайдужих людей на спеціалізованих онлайн-платформах. На відміну від інвесторів цим людям непотрібно повертати гроші. Єдина умова – витратити їх з користю для проєкту [14]. У Скандинавських країнах та США цей механізм залучення коштів найбільш припадає для малих і середніх будівельних компаній, які впроваджують інноваційні проєкти.

4. Грантове фінансування застосовується в Європейському Союзі через програми Horizon Europe та інші інструменти, надає підтримку будівельним підприємствам, які реалізують інноваційні проєкти в своїй діяльності. Грантові програми – це можливість розвитку та вдосконалення бізнесу. Вони не потребують повернення, що знімає фінансовий тиск з отримувачів та дозволяє зосередитися на реалізації проєктів. Отримання грантів вимагає високого рівня підготовки проєктів, що сприяє підвищенню професійних навичок та компетенцій підприємців.

Американська модель інвестиційної політики держави передбачає активне використання для регулювання інвестиційних процесів податкових інструментів, а також інших ліберальних макроекономічних заходів, спрямованих на стабілізацію за допомогою ринкових інструментів цін та відсоткових ставок. В цій моделі практично не передбачено реалізації державних інвестицій: держава лише створює умови для ефективного формування інвестиційних ресурсів, які через розвинутий фондовий ринок розподіляються між приватними інвесторами [15].

У США політика держави щодо розміщення іноземних інвестицій традиційно близька до нейтральної. Адміністрація підтримує відкриту інвестиційну політику, але з деякими істотними виключеннями, які стосуються в першу чергу національної безпеки. Притік іноземних інвестицій регулюється як на національному, так і місцевому рівнях (міста, округа, штати). При цьому програми стимулювання іноземних інвестицій ніколи не замикаються на вирішенні суто внутрішніх проблем міст або штатів: створенні додаткових робочих місць, зміцненні промислового потенціалу, підтягуванні відсталих регіонів в економічному розвитку.

Наведемо деякі приклади такого інвестування.

Проєкт Hudson Yards (Нью-Йорк, США). Найбільший приватний будівельний проєкт у США, що включає інноваційні офісні, житлові та громадські простори. Інвестором виступає Консорціум приватних інвесторів (Related Companies, Oxford Properties Group). Впроваджуються такі інноваційні технології, як: розумні системи управління будівлями, використання зеленої енергії. Ефективність цього проєкту – залучення мільярдних інвестицій і створення сучасної інфраструктури.

Проект Salesforce Tower (Сан-Франциско, США) – висотна будівля з акцентом на екологічність і сталий розвиток. Джерело інвестицій: Корпорація Salesforce та інші приватні інвестори. Інноваційна складова – енергоефективне проектування, використання сонячної енергії. В результаті впровадження даного проекту – зниження витрат на енергоресурси та популяризація зеленого будівництва.

Проект "Living Building Challenge" (Сіетл, США) – розробка офісних будівель із повною енергонезалежністю та мінімальним впливом на навколишнє середовище. Джерелом інвестицій стали фонди сталого розвитку та венчурні інвестори. Впроваджені інновації – це системи збору дощової води, енергозберігаючі матеріали. Ефективність даного проекту полягає у відповідності високим стандартам сталого розвитку та мінімізація операційних витрат.

Частіше вибір зупиняється на тих інвесторах, які здатні допомогти підприємствам даної території вийти на зовнішні ринки. Такий курс принесе американо-американській економіці найбільшу вигоду [16].

Японська модель державної інвестиційної політики базується на формуванні міцного зв'язку між державою та приватними інвесторами. Держава, здійснюючи жорсткий контроль над банківською системою, мобілізує інвестиційні ресурси та надає їх приватним інвесторам на пільгових умовах в обмін на співпрацю та суворе виконання зобов'язань. У ролі посередників між державою та приватними інвесторами виступають консультативні ради, які мають державну уповноважену функцію.

Досвід Японії є цінним у контексті формування та реалізації інвестиційної політики. Ця країна змогла успішно поєднати в своїй економіці повагу до традицій із впровадженням сучасних передових технологій та інновацій. Такий дуальний підхід сприяв ефективному вирішенню проблем, пов'язаних із модернізацією неефективної економічної структури, зокрема в промисловості. Сьогодні Японія асоціюється з джерелом технічних і технологічних інновацій, а її економіка демонструє динамічний розвиток.

Водночас країна дотримується принципів так званої "промислової політики", що базується на протекціоністському підході держави. Застосування національних захисних заходів для підтримки реального сектору економіки є характерною рисою не лише для Японії, але й для більшості високорозвинених країн світу [17].

Автор Голєнішева Є.Ю. [18] вважає, що основними механізмами реалізації державної інвестиційної політики в таких країнах, як Велика Британія, Франція, Німеччина і Японія виступають:

- Регулювання загального обсягу інвестицій (основний інструмент управління інвестиційним процесом) здійснюється через політику відсоткових ставок, а також за допомогою грошово-кредитної, податкової та амортизаційної політики.

- Цілеспрямоване стимулювання інвестицій у конкретні підприємства, галузі або сфери діяльності відбувається через надання кредитних і податкових пільг, зокрема через механізми інвестиційного кредитування.

- Пряме адміністративне втручання в інвестиційний процес передбачає регулювання введення чи виведення певних виробничих потужностей шляхом координації планів і дій провідних корпорацій.

Економічно розвинені країни, в яких ринкова економіка вже досягла рівня стабільності і продовжує активно еволюціонувати, мають можливість впроваджувати та реалізувати державну інвестиційну політику через ефективну ринкову інфраструктуру, яка забезпечує сприятливі умови для інвестиційної діяльності. Водночас між ними є як схожість, так і суттєві відмінності в підходах щодо регулювання інвестиційного механізму.

Наприклад, у Великій Британії державна інвестиційна політика має кілька унікальних рис. По-перше, у країні відсутній єдиний закон, який би повністю регулював інвестиційну діяльність, що дозволяє гнучко адаптувати регулювання до потреб ринку. По-друге, контроль за діяльністю фондового ринку максимально відокремлений від державного втручання, що сприяє саморегулюванню та підвищенню професійної відповідальності учасників ринку.

Особливої уваги заслуговує підхід до відповідальності за ефективність використання інвестиційних ресурсів. На кожному рівні прийняття рішень забезпечується суворий контроль, що зменшує ризики нерационального використання коштів. Інвестиційні рішення в основному приймаються на позабюджетній (приватній) та поворотній основі, що стимулює приватний капітал і зменшує навантаження на державний бюджет.

Крім того, важливим аспектом політики є акцент на захист прав інвесторів. Уряд Великої Британії створює умови для забезпечення прозорості фінансових операцій, що гарантує інвесторам безперешкодний доступ до капіталу. Жорстка конкуренція між учасниками фінансового ринку виступає ще одним ключовим чинником, який сприяє підвищенню ефективності ринку та залученню нових інвестицій. Наприклад, проєкт реконструкції Battersea Power Station (Лондон, Велика Британія), інвестиції (Консорціум інвесторів із Малайзії) – інвестування в перетворення колишньої електростанції у багатофункціональний комплекс (житлові, комерційні та офісні приміщення). Упровадження зелених технологій, збереження культурної спадщини дало можливість створити понад 25 тисяч робочих місць і збільшити вартість нерухомості в районі.

Таким чином, підхід Великобританії до регулювання інвестиційної діяльності поєднує в собі інноваційність, ефективність та орієнтацію на довгостроковий розвиток [18].

У Франції також відсутній єдиний законодавчий акт, який би регулював питання іноземних інвестицій, проте країна розробила власну унікальну систему підходів до регулювання цієї сфери. Зокрема, у Франції діє механізм «попереднього повідомлення влади», яка дозволяє регулювати участь іноземних інвесторів у стратегічних секторах економіки, що вимагає інформування державних органів про наміри здійснювати інвестиційну діяльність. Нарешті, чітке розмежування між прямими та іншими іноземними інвестиціями створює умови для диверсифікації капіталовкладень та забезпечення збалансованого розвитку національної економіки. Ця система здебільшого застосовується до інвесторів із країн, які не є членами Європейського Союзу, особливо у випадках, коли їхня участь стосується діяльності французьких компаній. Такий підхід дозволяє забезпечити національну економічну безпеку та ефективно контролювати стратегічні сектори.

Ще однією ключовою особливістю французького законодавства є чітке розмежування між прямими іноземними інвестиціями та іншими видами капіталовкладень. Це пов'язано з тим, що для останніх передбачено більш пільгові умови регулювання, що стимулює непряме залучення іноземного капіталу. Також використовується система «пропуску на ринок», яка визначає правила та обмеження для доступу інвесторів до певних галузей. Завдяки цьому держава намагається створити баланс між захистом своїх національних інтересів та залученням зовнішніх ресурсів.

Таким чином, французький підхід до регулювання інвестиційної діяльності вирізняється поєднанням прозорості, гнучкості та стратегічного контролю [19].

У Німеччині значну увагу регулюванню інвестиційної діяльності, як і у Великобританії, приділяється інвестиційним компаніям, діяльність яких регламентується Законом про інвестиційні компанії, ухваленим у 1970 році. Цей нормативний акт є фундаментом для організації роботи інвестиційних фондів і забезпечує прозорість та ефективність їхньої діяльності.

Характерною рисою німецького підходу до регулювання інвестиційних процесів є його творча орієнтованість на підтримку внутрішніх фінансових інститутів. Цей підхід сприяє розвитку локальних фінансових структур і забезпечує їхню стабільність навіть в умовах нестабільного ринкового середовища.

Ключові особливості німецької системи правового регулювання інвестиційної діяльності включають низку відмінних рис. По-перше, в країні немає єдиного закону чи органу, який би централізовано регулював усі аспекти інвестиційної діяльності, а регулювання здійснюється через децентралізовану систему, що надає більшу автономію суб'єктам ринку.

По-друге, Німеччина відзначається додатковими умовами для входу нових компаній на ринок, що обмежує їхню кількість і зменшує варіативність для інвесторів. Це дозволяє підтримувати високий рівень

якості пропонуваннх фінансових послуг, але водночас може стримувати розвиток конкуренції.

По-третє, німецьке законодавство передбачає високий ступінь контролю за інвестиційною діяльністю, що надає уряду ефективні інструменти для моніторингу та виконання контрольних функцій. Завдяки цьому вдається знижувати ризики для учасників ринку за рахунок чіткого контролю і суворих правил.

Ще однією важливою складовою є жорстка система оподаткування, яка включає прогресивне оподаткування доходів підприємств, спеціальні податки на надприбутки, а також санкції за недобросовісну цінову конкуренцію. Такий підхід сприяє справедливому розподілу ресурсів і стримує недобросовісну поведінку учасників ринку.

Додатковою перевагою німецької моделі є низький рівень ризику втрат для інвесторів, які вкладають кошти у спеціалізовані інвестиційні фонди. Це обумовлено високим рівнем регуляторної підтримки та надійністю локальної фінансової системи. Децентралізоване регулювання ринку цінних паперів забезпечує більшу гнучкість у прийнятті рішень, що сприяє його адаптації до умов глобальної економіки.

Таким чином, німецька модель регулювання інвестиційної діяльності поєднує в собі строгість, безпеку та орієнтацію на довгострокову стабільність, забезпечуючи сприятливе середовище для інвесторів і сприяючи зміцненню національної економіки [20].

Останні роки засвідчили стрімкий ріст інвестиційної привабливості Нідерландів для довгострокових проєктів. Це стало результатом цілеспрямованої державної політики, спрямованої на формування сприятливого бізнес-середовища через стратегічне партнерство державних органів, бізнесу та наукової спільноти. Такий синергетичний підхід не лише забезпечує фінансові інструменти, а й стимулює розвиток інновацій, посилюючи конкурентоспроможність національної економіки на глобальному ринку.

Інвестиційна стратегія Нідерландів базується на ефективному брендингу країни як надійного інвестиційного хабу. Акцент робиться на прозорості регуляторного поля, стабільності економіки та висококваліфікованій робочій силі. Особлива увага приділяється залученню інвестицій у перспективні сектори, такі як "зелена" економіка та інноваційні технології, що відповідають сучасним глобальним трендам. Наприклад, Проєкт "The Edge" (Амстердам, Нідерланди), приватні інвестори та великі компанії (наприклад, Deloitte). Інноваційний офісний центр, який вважається найрозумнішою будівлею у світі. Він оснащений сенсорами, що збирають дані для оптимізації енерговитрат, комфорту та ефективності, система управління енергоефективністю, автоматизація робочого середовища, зниження енерговитрат на 70% порівняно зі звичайними будівлями. Проєкт Smart City у Барселоні (Іспанія) – залучення інвестицій для розвитку "розумних" житлових і комерційних об'єктів із використанням відновлюваної енергії. Інвестори - Європейські

фонди розвитку та приватні венчурні інвестиції. Запроваджені інноваційні технології – системи енергоефективності, управління трафіком, розумне освітлення. Економічна ефективність даного проєкту – це зниження викидів CO₂ і покращення якості життя мешканців.

Сприятливий інвестиційний клімат формується завдяки комплексу державних заходів підтримки, що включають консультаційні послуги, податкові стимули та спрощення адміністративних процедур. В результаті Нідерланди стали не лише привабливою дестинацією для іноземного капіталу, а й надійним партнером для реалізації довгострокових проєктів, спрямованих на сталий розвиток [18].

Висновки. Світовий досвід демонструє значний потенціал різноманітних моделей інвестиційного забезпечення для інноваційного розвитку будівельних підприємств. Адаптація цих моделей до українських умов дозволить не лише залучити додаткові фінансові ресурси, але й підвищити конкурентоспроможність національної будівельної галузі. Для досягнення цього необхідно розробити відповідну нормативно-правову базу, стимулювати інвестиційну активність та підтримувати інтеграцію в міжнародні інвестиційні програми. Проблеми залучення інвестицій для інноваційного розвитку будівельних підприємств за кордоном у контексті війни росії проти України дійсно виникли, і їхній характер можна пояснити кількома ключовими чинниками:

1. Зниження інвестиційної привабливості через військові дії які створюють значний ризик для інвесторів, як правило, майже ніхто не хоче вкладати капітали в проблемні регіони. Хоча будівельні підприємства, які працюють за кордоном, не є частиною зони проведення військових дій, проте загальна нестабільність у країнах Східної Європи може викликати недовіру до підприємств, пов'язаних з Україною.

2. Недовіра, упередженість інвесторів та репутаційні ризики створюють стереотипне уявлення про українські компанії, як про нестабільних партнерів через війну і це, звичайно, дуже знижує шанси на укладання будь яких інвестиційних угод.

3. Ускладнення фінансових операцій спричинені впливом санкцій проти росії та макроекономічна нестабільність економіки України впливають на доступність фінансових інструментів для вітчизняних будівельних підприємств за кордоном. У інвесторів виникають побоювання в тому, чи зможуть вони повернути свої капітали та отримати прибуток.

4. Велика кількість інвесторів, які могли б у мирний час фінансувати проєкти за межами України, сьогодні спрямовують капітали безпосередньо на гуманітарну допомогу або проєкти з відбудови знищеної російським агресором вітчизняної інфраструктури.

5. Повномасштабна війна росії змусила українські підприємства адаптуватися і пристосуватися до змін у логистиці, доступу до сировини,

ресурсів, технологій, що відповідно призвело до підвищення витрат з зниження конкурентоспроможності у міжнародних проєктах.

Проте, не все так «чорно», адже міжнародна підтримка України, як військова так і економічна триває. Попри ризики, нинішня ситуація створює унікальні можливості для залучення інвестицій у рамках міжнародної допомоги. Програми США, країн ЄС та інших країн спрямовані на підтримку відновлення української економіки та стимулювання інноваційного розвитку в Україні багатьох галузей народного господарства, а особливо будівельної, бо «руський мір» рівняє наші міста і села з землею, не залишаючи по собі нічого цілого і живого. Війна привернула увагу до України як до потенційно-перспективного партнера у післявоєнній відбудові. Багато міжнародних інвесторів бачать можливість співпраці з українськими компаніями, які пропонують свої послуги на зовнішніх ринках та впроваджують інновації навіть в умовах кризи.

Таким чином, хоча проблеми є очевидними, світовий досвід залучення інвестицій для інноваційного розвитку будівельних підприємств, правильна стратегія адаптації, залучення держави до міжнародних ініціатив і підвищення прозорості управління можуть допомогти українським будівельним підприємствам подолати виклики.

References:

1. Adamenko, O.A. (2010). Kontseptualni zasady innovatsiinoho rozvytku pidpriumstv. *Naukovi pratsi Natsionalnoho universytetu kharchovykh tekhnologii*. № 35. Pp. 5–10.
2. Vatchenko, O.B., Vatchenko, B.S., Cherevko, O.L. (2017). Innovatsiinyi rozvytok pidpriumstva: navch. posib. Un–t myt. spravy ta finansiv. Dnipro: Aktsent. 403 s.
3. Hybalo, A.H. Sutnist ta zmist kliuchovykh poniat innovatsiinoho rozvytku pidpriumstva. URL: <https://www.pidruchniki.com>
4. Kuprina, V.V., Kucher, P.S. Sutnist innovatsiinoho rozvytku pidpriumstva. URL: <https://www.studfiles.net>
5. Mann, R.V., Makhno, S.V. (2023). Realizatsiia innovatsiino-investytsiinoho potentsialu pidpriumstv: svitovi trendy ta natsionalni realii. Seriia: Mizhnarodni ekonomichni vidnosyny ta svitove gospodarstvo. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu*, 47, 145-151.
6. Puhach, M.A. (2018). Innovatsiinyi rozvytok pidpriumstva. Mykolaiv. 347 s.
7. Shkarlet, S.M., Ilchuk, V.P. (2015). Innovatsiinyi rozvytok pidpriumstva: navch. posib. Chernihiv: Chernih. nats. tekhnol. un-t. 307 s.
8. Fedorenko V.H. (2014). Innovatsiinyi rozvytok pidpriumstva: navch. posib. Kyiv: DKS tsentr. 352 s.
9. Usherenko, S.V. (2014). Innovatsiino-investytsiina diialnist ukrainskykh pidpriumstv: analiz suchasnogo stanu i vyznachennia priorytetiv aktyvizatsii. *Ekonomichnyi chasopys*, №7-8(2), 56-59.

10. Utkina, Yu.M., Ostapiuk, B.Ia. (2018). Innovatsiyni rozvytok u mekhanizmi zabezpechennia hlobalnoi konkurentospromozhnosti pidpriemstv. *Visnyk ekonomiky transportu i promyslovosti*, № 61, 167–173.
11. Burmaka, M.M., Burmaka, T.M. (2011). Upravlinnia rozvytkom pidpriemstva na prykladi pidpriemstv budivelnoi haluzi): monohrafiia. Kharkiv: KhNADU. 204 s.
12. Semenova, V.H. (2020). Innovatsiyni rozvytok pidpriemstv v Ukraini: finansovy aspekt. *Problemy i perspektyvy rozvytku pidpriemnytstva*, 1, 165–170.
13. Fedorak, V.I., Oliinyk, M.I. (2016). Napriamy innovatsiynoi diialnosti pidpriemstv budivelnoi haluzi. *Vcheni zapysky Universytetu «KROK»*, 44, 139-144.
14. Sukhorukova, H. Shcho take Kraudfandynh i yoho rol u rozvytku startapiv. URL: <https://hub.kyivstar.ua/articles/shho-take-kraudfandyng-ta-yak-vin-dopomagaye-rozvyvaty-startapy>
15. Rudenko, V.V. (2014). Zarubizhnyi dosvid formuvannia ta realizatsii investytsiynoi polityky derzhavy. *Oblik i finansy*. № 1. Pp. 96-101.
16. Nechyporuk, O.V. (2020). Svitovy dosvid formuvannia investytsiynoi polityky derzhavy. *Ekonomichni nauky. Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu*, № 4, Tom 2. Pp. 343-348. DOI: 10.31891/2307-5740-2020-284-4(2)-60/
17. Serzhanov, V.V. (2018). Dosvid Yaponii u formuvannia derzhavnoi investytsiynoi polityky? *Skhidna Yevropa: ekonomika, biznes ta upravlinnia*. № 13. Pp. 35-38.
18. Holenishcheva, Ye.Yu. (2016). Osoblyvosti formuvannia ta realizatsii derzhavnoi investytsiynoi polityky v riznykh krainakh svitu. *Visnyk Natsionalnoho universytetu tsyvilnoho zakhystu Ukrainy*. Serii: Derzhavne upravlinnia. Vyp. 1. Pp. 115-122.
19. Maiorova, T.V. (2009). Investytsiina diialnist. K.: Tsentр uchbovoi literatury. 472 s.
20. Lukianenko, D.H., et al. (2003). Mizhnarodna investytsiina diialnist. K.: KNEU. 387 s.

A. Maksiuta

Global experience in attracting investments for the innovative development of construction enterprises

In the context of globalization and economic uncertainty, the analysis of international experience in developing the investment potential of various countries becomes particularly relevant. The successful practices of developed nations, as well as post-socialist countries where market and economic processes have undergone significant growth, can serve as a valuable benchmark for fostering investment activity in Ukraine.

The article examines the global experience in attracting investments to ensure the innovative development of construction enterprises. It is substantiated that the modern global trend in construction development is

accompanied by technological innovations that actively influence the socio-economic environment. This trend is characterized by the advantages of innovative factors and conditions impacting the economic position of the construction sector and adapting successful investment stimulation tools to the conditions of Ukraine. Directions of state policy that could enhance investment potential are identified, including improving tax regulation, creating a favorable business climate, and supporting innovative activities.

An analysis was conducted of investment support models, their key features, efficiency, and the dynamics of attracting foreign direct investments in Ukraine, as well as an examination of global experience in stimulating the investment activity of enterprises. Based on this experience, recommendations were proposed for adapting advanced practices to domestic conditions, taking into account the specifics of Ukraine's economy and the state of the construction industry. Key directions that promote investment activity in developed countries were identified, including: Tax and depreciation incentives that provide financial advantages for investors; State support, including subsidies, grants, and other facilitation mechanisms; Innovative development focused on implementing modern technologies and enhancing competitiveness.

The results of the study emphasize the importance of a comprehensive approach to stimulating investments in Ukraine, considering the specifics of the national economy and the successful experiences of other countries. This will contribute to ensuring sustainable economic development and enhancing the country's competitiveness on the international stage after the cessation of aggression by russia.

Keywords: *global experience, investment activity in construction, crowdfunding, venture and grant financing, public-private partnership.*

Посилання на статтю:

APA: Maksiuta, A. (2023). Global experience in attracting investments for the innovative development of construction enterprises. *Shliakhy pidvyshchennia efektyvnosti budivnytstva v umovakh formuvannia rynkovykh vidnosyn*, 52(2), 217-229.

ДСТУ: Максютя А.П. Світовий досвід залучення інвестицій для інноваційного розвитку будівельних підприємств. *Шляхи підвищення ефективності будівництва в умовах формування ринкових відносин*. 2023. № 52 (2). С. 217-229.